

גיליון מס' 232

כניסת שבת:

ירושלים: 18:33
ת"א: 18:49
חיפה: 18:41
באר-שבע: 18:51

יציאת שבת:

ירושלים: 19:48
ת"א: 19:50
חיפה: 19:50
באר-שבע: 19:50

יריית פתיחה / אישי פרי

אני מחל להניח לו תפילין, והוא פשוט הזיל דמעות ללא הפוגה. נתתי לו הפרשיות שיקרא מהם, אך הוא לא הצליח לאומרם מרוב התרגשות. הוא אומר לי בקול נשנק לפרקים: 'אתה לא מבין מה זה עושה לי' - - -

"דקות אחדות לקח לו להירגע ולשוב לאיתנו הראשון. אתה נתקל בדבר כזה ולמד, שבכל יהודי גנוז משהו פנימי בלתי-מוסבר".

"הרבי", ממשיך ר' נועם בחיוניות אופיינית של נעימת 'הוא אלו קינו' החבדי"ת, "חידד תמיד באוזניו כי אין יהודי שאינו שומר תורה ומצווה - אלא כזה שאינו שומר תורה ומצווה, עדיין...".

מה למדתי מהבעירה הספונטנית של הצעיר האפרורי בן המרכז המסחרי ברמות? שהסנה לעולם לעולם איננו אוכל. שלעולם אל תשפוט יהודי לפי גודל עגילים. כי הנשמה צחה וזכה. חפה מכל רבב.

והיא, ברגע של כנות עמוקה, יכולה לשפוך את ליבה בתפילה חרישית וכה משתפכת של 'ארשתך לי

<<< המשך בעמוד הבא

1. דמעה ב'קניון' - -

"בשורה היא להם", כותב רש"י על עניין הצרעת בארץ, "שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, (ויקרא רבה יז, ו.) וע"י הנגע נותץ הבית ומוצאן". וכל אחד תוהה: היצא חוטא נשכר? עולם הפוך ראינו?

תשמעו סיפור קטן - אך גדול:

ר' נועם רוט - גבאי בית הכנסת חב"ד ברמות ב' ראה בחייו הרבה מראות של נשמות תועות שראו את נועם ה'. אך המחזה הבא לא ימחה מזיכרונו לעד:

"לפני יומיים", הוא שח בפניי, "שהיתי ב'בית חב"ד רמות' שבמרכז המסחרי בשכונה. לפתע ניגש אליי יהודי עולה-חדש שחזותו החיצונית מעידה כי רחוק הוא מכל זיק של יהדות. ראיתי שטרם לכן הייתה התגוששות אלימה בינו לבין חברו. הוא הגיע להניח תפילין ב'בית חב"ד'."

השבוע בגליון:

4

"ושמאל בקוראי שמו":

שביבים עלומים מחיי מרן הרב וואזנר זצוק"ל

זוג או פרד?!

הזוגיות בראי הפרשה: איך מרעננים את הזוגיות?

3

דמעת העשוקים:

הנאום שלא יישכח

קבור - לא במקום:

האם מותר להוציא אדם שנשמתו בקבר של אחר?

הגיליון י"ל ע"י:

"מכון בלבבי - יהדות מלב אל לב"

גיליון "פרשת השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.

עורך ראשי: הסופר הרב אברהם ישראל פרידמן. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגיליון - מ"יל המערכת: abyisrael@gmail.com מלא: 0504116867. להנצחות פנה לפל: 0527697719

1

לקבלת הגיליון במייל - שלחו בקשה ל: abyisrael@gmail.com

בעניין פסק הלכה ביום טוב

ב יצה כו, א. בסוגיית איסור הוראת היתר של חכם לגבי בכור שמת לבור, כדי להכשירו בהקרבה בכל מקום. ברש"י: "לפי שמתירו ביום טוב נראה כמתקנו דהוה ליה כדן דין דגזור ביה משום שבות וכך אמר: אין התרתו היתר ואינו מוכן להכשר".

והנה יש מקום לחקור כאשר חקרו בספרי האחרונים, בגדר הוראת חכם בדילמה הלכתית: האם חשוב הדבר שהוא מברר את המציאות בעצם כפי-שהיא וכי לו ניתן בלעדית כוח זה, או שמא לחכם ניתן כוח הכרעה בדילמות הלכתיות והוא-הוא שמכריע את הדין והמציאות גם יחד. (רעיון זה נלמד מדברי האחרונים בביאור דברי חז"ל בברכות ה, א שהקב"ה מכר את התורה לעמו ישראל, שהמשמעות הינה שהקב"ה העניק להכמי ישראל את כוח הפסיקה וההכרעה, אשר כך גם יוכרע בדין שמים לפיהם (אף אם שגו בדין). (ראה עוד בבא מציעא נז, א בסוגיית 'תנורו של עכנאי'). ואילו נאמר כצד א' יש לתמוה עזות מדוע מתקן הלא לכאורה אינו אלא מברר המציאות בעצמותה. וההוראה לא מחוללת כל תיקון בעצמותו של הכלי - אלא רק מבררת את טיבו מקדמת-דנא. וכאן בייחוד יש לתמוה: הלא הוראת חכם זו איננה הכרעה הלכתית אלא בירור מציאותי שיש כאן מום בבכור המכשיר להקריבו בכל מקום - ולאו דווקא במקדש.

וידידי היקר, ר' א. אדמון הי"ו, הסבירני פשוטות כי עצם האיסור שהיה כרוך בחפץ הסיר ממנו א השם כלי שכן היה ראוי בפועל לשימוש (והרחבנו בזה בסוגיית 'ביטול חמץ' בראשית מסכת פסחים - בדעת הרמב"ן שם). והנה כעת באמצעות היתר החכם הריהו מאפשר את שימושו והופך אותו לכלי. אכן נראה שאין צריך לכל זה שכן רש"י נקט 'נראה כמתקנו' - משמע שאין האיסור נובע משום איסור זה אלא מכך שנראה ככה. ואולי בשאלה זו באמת נחלקו שני ההסברים ברש"י - אם הרי זה כ'דן דין' שיש בו הכרעה הלכתית או רק 'נראה כמתקן' שהוא ברור המציאות.

ברם עדיין יש להקשות מה שייך שהיתר זה לא יהא היתר, הא סוף סוף מציאותו שהתברר על ידי החכם כעת הנה שהחפץ מותר ומה אכוא יש לערער על כך ולומר שהכשרו איננו הכשר? ועיין.

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

באמונה.

וכן, גם כשהחוץ כה חומרי, קר ומגושם.

יודוי אישי: בנאומים לא-מעטים נוכחתי בחיי. (כן, גם, להבדיל, בזה של ראש ממשלת ישראל ב'יום השואה' שנערך ברחבת 'יד ושם', ושעסק, איך-לא, בנושא הגרעין האיראני). אבל נאום אחד ויחיד מהדהד עדיין בראשי: נאום ממוסטס-הלב של פוסק הדור החסידי, מרן הרב שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, במהלך כנס של קירוב לבבות, שנערך לפני שבע שנים בדיוק. הנאום הזה, נעדר רטוריקה היה אך רווי בחום יהודי יוקד:

"ראיתי", הקריא הרב וואזנר בקול כל-כך חם וכל-כך רוגש, את דברי החכם מכל האדם, "ראיתי את דמעת העשוקים - ואין להם מנחם".

קולו כמו נמס כחמאה. בקושי יכול היה לעמוד בכאבו מול תופעת נערים צעירים שגדלים על ברכי ניכור למורשת היהודית העתיקה ושאלם 'שמע ישראל' נשמע כמילים בסינית.

ביקש הרב וואזנר, ביקש מדם-הלב, 'ש'שמע ישראל' לא יישמע רק במלתעות עזה החייתית או בשעת היסחפות, חלילה, במצולות ים!

ובעגה דגן: לאתר את המטמוניות האצורות בלבבות היהודיים של שיינקין ופרבריה!

"ראיתי דמעת העשוקים". הנאום שלא יישכח.

הצרעת - כך נראה לי לבאר בדרך דרוש - באה לסמל יפה את עוון לשון הרע. באה ללמד על מקומו של הרוע בחיי היהודי. שאינו אלא כתם ושווא נתעה. אין זה חלק ממהותו אלא לכלוך זדוני שדבק בו. בדיוק כמו צרעת כעורה.

הבשורה הטובה המוענקת למדבר סרה ברעהו ומחרחר מדנים, היא למד חינוכי מאלף כלפי זה. באה להשכילו בינה, כי כל יכפיש רעהו, שכן אין הרוע אצל זה אינו אלא קליפה חיצונית, וכי הפנים שלו כה זך, נקי וצלול. בפנים שלו אינו אלא אבן יקרה ומזוקקת. 'מטמוניות' של ממש!

כמוהו כבית הנטוש של האמורי, המשדר עזובה וכיעור, אך אם תסיר את קירותיו ומעטהו החיצוני תגלה מטמוניות בוהקות ונוצצות.

מניח התפילין האפורי מ'רמות' יוכיח!

זוג - או פרד?

מאת: הגאון רבי מרדכי טולדנו אב בית הדין בירושלים

כשהפרד הוא זוג!

פרשתנו, בית-אב להלכות טהרה. חז"ל כבר למדונו מה שורשם של דינים אלו: "תניא היה רבי מאיר אומר מפני מה אמרה תורה הלכות טהרה לשבעה מפני שרגיל בה וקץ בה. אמרה תורה כדי שתהא חביבה על בעלה כשעת כניסתה לחופה". למד עצום לחיי הזוגיות נעוץ בעצם דברי חז"ל אלו.

למדה אותנו תורה שצריך לרענן הזוגיות. שלא ניתן לשקוט על השמרים ולחיות חיי שגרה מרדמיים. ועוד מדגישים בפנינו חז"ל כי דיני הטהרה מביאים לרעננות מיוחדת ונשגבה: "כשעת כניסתה לחופה".

במבט שטחי דומה כי מדובר ב'פרד', אך למעשה הפרד הוא-הוא הזוג!

'גיל המעבר', למשל, טומן בחובו הרבה משברים. כדי לפסוח ככל הניתן מאלו צריך לעמוד בעבודה מתמדת של רעננות.

יוצר העולם ומחוללו הכין לברואים מראש תבנית-חיים איך לחיות את החיים בצורה הטובה והנעימה ביותר. המועדים הם דרך לרעננון החיים וסיכול כל סיכון של יובש ואפרוריות בחיים. כך גם הלכות טהרה.

המשגיח רבי שלמה וולבה זיע"א ('חוברת הדרכה לחתנים') סלל בפנינו נתיבים ועצות מעשיות ליישום עניין ההתחדשות במסגרת הזוגיות. כך למשל הוא כותב, כי קניית רהיטים חדשים לעיתים, קניית פרחים במועדים, יש להם משמעות התחדשות. גם הזמנת אורחים מידי פעם, הוא כותב, מרעננת את הקשר הזוגי. וזאת כאשר הדברים הללו ייעשו בהכוונה להתחדשות והתרעננות.

בגמרא (כתובות סג, א) למדו השבוע כי כאשר שב רבי עקיבא מבית תלמודו עם אלפי תלמידיו לאחר 24 שנים של שקידה בתורה, קיבלה את פניו רעייתו רחל בבגד הביתי הפשוט. שכנותיה שראוה תהו בפניה שאולי יאות שתמירם בבגד נאה לכבוד בעלה הגדול ששב אחרי שנים ארוכות. השיבה להם: "יודע צדיק נפש בהמתו". ויש להבין פשר תשובתה: כלום אין עניין של כבוד בבגדים? הלא העירוה בצדק! מה בעצם השיבה רעייתו הצדקת של רבי עקיבא?

נראה שכוונתה הייתה כך: המטרה של הבגדים החדשים הנם רעננות בנישואין, וישנם עוד דרכים לרעננות אצל צדיקים. שלל דרכים יש להתרעננות בחיי נישואין תורתיים. ומדובר בסגנונות אחרים להתרעננות שהתורה מעניקה לנו. האופנה - זו לא המילה האחרונה.

הביא לדפוס: הרב אברהם ישראל פרידמן

גשר ההלכה / דילמות הלכתיות מן החיים

המותר לשמוע ניגוני ערש בימי העומר?

לחלכה ולא למעשה

שאלה הלכתית מרתקת עלתה בהגיוני השבוע: מצוי הוא הדבר שמשמיעים באוזני העולל נעימות ערש משמחות. האם מותר להורים לשמען בימי הספירה?

ראשית: המקור לדין זה של איסור שמיעת שירים ומחולות לא נכתב מפורש בהלכה. (ראה שולחן ערוך סימן תצ"ג שם הוזכר רק איסור תספורת ונישואין בימי הספירה), אמנם כבר כתבו הפוסקים שבכלל זה כל דבר שיש בו שמחה יתירה. אכן בפשטות נראה היה שאין האיסור אלא בשמיעת שירים המעוררים שמחה, אך אין כל סרך איסור בשמיעת נעימות שאין בהם כל הקשר לשמחה, אלא לנעימות גרידא. ולשמחתי מצאתי למרן הרב שלמה זלמן אוירבך זצ"ל (ספר הליכות שלמה, ספירת העומר עמ' ש"א) שנקט כי שירה המרוממת את האדם, אך אינה מביאה אותו לריקוד ומחול מותרת. בהתאם לכך כתב, כי פרקי חזנות או נעימות קלאסיות - יש להתיר לשומעם. ברם, הדגיש שם כי אין להתיר זאת בשופי וכי רק כשקיימת סיבה יש להתיר.

אך דומה שיש לדמות זאת למה שנקט שם (הערה מספר 53) שקלטות סיפורים לילדים, אף אם משולבים בה מעט שירים אין חשש בשמיעתן. ומסתבר כי הטעם בדבר הוא שאין כאן שירה של שמחה כלל וגם אם כן אין היא משמחת את המבוגרים. מתוקף כך נראה אפוא כי נעימות ערש של העוללים לא מביאים כל שמחה להורים וכי יש להתירם בשופי. דומה לדבר נעימות שמושמעות בחנויות להנעמת הקנייה.

נקודה טובה.

מניש: אלי כהנא

מנחה ב'עין מודע'

אינו דומה תפילת 'מנחה' מאולתרת בנחל 'עין מודע' שבצפון לכזו ב'יהודיה' - למשל.

שכן בעוד ובאחרון המניין המאולתר נאסף לאלתר, כאן העבודה היא רבה. חלק נכבד מה'ממנגלים' למיניהם לא נמנה על 'מנשקי המזוזות' ומשכך קשה היא, מעייפת אפילו, עבודת ליקוט ה'מניין'.

בעיצומו של חולו של מועד פסח תשע"ה היה שם כותב השורות וגילה את העמל שהיה כרוך באיסוף המניין לתפילת המנחה, עד שמטייל בשם 'ששחה להנאתו באגם התבקש לצאת ממנו חיש כדי להשלים את המניין'. [ראו תמונה].

אשריכם מקדשי שם שמיים, מטיילי ה'מדוע'. המרתם את השאלה אם הנקניק כבר מוכן בקול מהדהד של 'קדוש, קדוש קדוש'.

פרסום ראשון!

"מורי ורבי, הרב וואזנר"

מרן הרב שמואל הלוי וואזנר - בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל. יותר מזה אין צורך למלל.

דומה, שכל הספד רק ימזער מדמותו של ענק-דור ושריד לדור אראלים. עם-זאת, לפניכם שביבים עלומים שלא-סופרו ושלא נודעו מעולם כפי שמספר ל'פרשן' יי ת השבוע' רבי משה נחשוני - תלמידו המובהק, מרבני העיר ראשון לציון. ראיון

מחברת ייחודית מצויה בצקלוננו של הגאון רבי משה נחשוני שליט"א - מרבני העיר ראשון לציון כיום. במחברת הזו מצויים עשרות ומאות פסקים מרתקים שנתנו על ידי מרן רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל, פוסק הדור האחרון, זאת בשעות הצהריים שלפני שנים רבות, בהם יצק מים על ידו של בעל שו"ת 'שבט הלוי'.

כמו היום, זוכר הגאון רבי משה נחשוני שליט"א את הימים הללו. על אחת מהדילמות שעלו על שולחן לשכת הגזית הוא נאות לספר על ליפרשן(י)ת השבוע'. "ב'חברה קדישא' בעיר קריית אתא עלתה דילמה בלתי-פשוטה בעליל: מת נטמן בחלקת קבר שלמפרע רק התברר

"לקח על עצמו הכרעות כבדות-משקל". מרן הרב וואזנר זצוק"ל. צילום: שוקי לור

שהייתה שייכת לאדם אחר - האם מותר והוציאו מחלקת הקבר? לאחר שהתעניין בפרטי השאלה - כדרכו - השיב הרב וואזנר להוציאו מהקבר לאלתר. 'זה מזיק לו', הטעים. רב - גדול ככל שיהיה", מסביר הרב נחשוני, "היה מבכר לסגת משאלת כבדת-משקל שכזו. לא כל רב היה מעז להוציא נפטר שכבר נטמן מקברו, אבל הרב וואזנר נטל על-עצמו הכרעות כבדות-משקל. שאלות קשות שאחרים חששו לנגוע בהן". עם זאת הרב נחשוני מדגיש

שלמרות שדחקו בו, את אסופת השו"ת המרתק לא יוציא לאור עולם. "צריך להבין", הוא מסביר, "שאין לדמות מילתא למילתא. אתה יכול למצוא את אותן שאלות שלפלוני השיב כך ואילו לאלמוני אחרת, זאת משום שהתחשב בכל נושא לגופו ולפרטיו השונים".

אישיותו של הרב וואזנר נותרה עדיין סמויה - כפי שכה דאג להצניעה בחייו. מה תוכלו לספר על אישיותו של ראש ישיבת 'חכמי לובלין'?

"למרות היותו של הרב וואזנר מתמיד שאין כמותו - כל זה לא פגם בכי-הוא-זה באצילותו ובטוב ליבו הטהור. קהילה ענקית שרתה תחת חסותו, ותמיד קיבל כל אחד - קטן כגדול - בכזה 'שלום עליכם' לבבי. בכזה מאור פנים. בשעות הערב, מהשעה 9 עד 10, ייעץ עצה לרבים ושמעת איך האזין בדחילו לאשה שמבקשת להכניס את בעלה לבית אבות או לבעל אולם שלא רואה ברכה בעסקו. הוא היה 'הכותל המערבי' של המוני יהודים. אוכל גם להעיד, שכל אימת שחש כי במהלך רתיחות הלימוד שמא ואולי פגע בתלמיד צעיר, לא הלך לנום את שנתו באותו יום טרם יבקש את מחילתו וירצה אותו. עוד אספר, את שסיפר לי יהודי ששב בתשובה מעירנו ראשון לציון, כי פעם, מתוך תום, ביקש מהרב לשמש סנדק לבנו. איש לא חלם שהבקשה תתממש, אך ביום הברית הרב וואזנר נצפה באולם השמחה, כדי לכבד את אותו יהודי שהתקרב ליהדות".

"הרב וואזנר - הוא אבדה שאין לה תמורה", מסכם התלמיד הרב נחשוני. "היה לו כוח פסק מדהים. מיהו הרב שיוכל להורות להורות להוציא מת מקברו וליטול על עצמו אחריות כבדת-משקל? מיהו?", הוא אומר בקול בוכים.

פרשנות השבוע

מאת: הרב שמעון יוסף מלול

מגיד-שיעור, אלעד

נגע חינוכי

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והוא אל אהרון הכהן או אל אחד מבני הכהנים ("גב').

כידוע נגע הצרעת הוא נגע חינוכי, הוא נועד להזהירנו שמהו בהתנהגותנו לא תקין. כשאדם נופל לתוך שיגרה של לשון הרע, יש צורך לעורר אותו ולהתריע בפניו כי הוא נסחף. או אז מתחיל הנגע להופיע בבית, בהמשך בכלים, בהמשך בלבוש, ובסופו של דבר באדם עצמו. זאת עלינו לדעת, כי אין בה בצרעת שום דבר שלילי מצד עצמו, אלא החטא אותו היא מייצגת.

מעתה, מאחר וידוע כי מנהגו של הקב"ה שאינו פוגע מיד בגופו של אדם, אלא פוגע תחילה בממונו ורק אם לא שב בתשובה אז פוגע בגופו-אם כן מסתבר שבתחילה הייתה פוגעת הצרעת בביתו של האדם, ואם לא שב, הייתה פוגעת בבגדיו, ורק אם כל ההתראות האלו לא הועילו, אז הייתה הצרעת נשלחת אל גופו ממש.

ומעתה ייפלא, מדוע הקדימה התורה ועסקה בצרעת הגוף, ורק לאחר מכן (פסוק ט"ז) עברה אל צרעת הבגד, ואילו צרעת הבתים מוזכרת ("ד,ל"ד) רק בפרק הבא? הלא לכאורה מן הראוי היה להפוך את הסדר: **עבור מי שהחליט להזכיר את צרעת הבתים, לכסות את גופו לאחריה את צרעת הבגדים, ורק בכפפות...** לבסוף-את צרעת הגוף!

אלא הביאור הוא, כך היא השתלשלות העניינים:

בתחילה-פוגעת הצרעת בגופו של האדם, במקום מוצנע, אשר ניתן לכסותו. והיה אם שב בתשובה ועשה את הסדר המוטל עליו בכדי להיטהר-מה טוב. אולם אם לא-פוגעת הצרעת בחלקים הגלויים שבגופו, כגון בידיו, ושוב: אם חזר בתשובה ותיקן את חטאו עד לטהרתו-מה טוב, אולם מה עם מי שהחליט להתעלם ולכסות את נגעו בכפפות? ובכן, בעבור ישנה צרעת מיוחדת: צרעת הבגד-אותה לא ניתן להסתיר.

דא-עקא, שעדיין יתכן מי שלא יבין את הרמז, ובמקום לעשות את המוטל עליו, עדיף להישאר בביתו ולהתעלם מצרעתו. על כן הוסיפה התורה סוג של צרעת הבתים, אשר תפגע בביתו של האדם, ותאלץ אותו לצאת מסונו ולהתבונן במצבו עד שיבוא לידי תשובה שלימה!

לפיכך, הקדימה התורה את צרעת הגוף - אשר היא אמנם ראשונה על פי סדר הדברים, לאחר מכן כתבה את צרעת הבגד הבאה בתור, ורק לבסוף הזכירה את צרעת הבתים, אשר מופיעה בשלב האחרון בלבד. שבת שלום.

לתגובות והערות: shimonyo@gmail.com
 << פלא': 054-3299329